

VL. ŠMAKOV
ŠVENTOJI TOTO KNYGA
DIDIEJI ARKANAI
III ARKANAS

1.Tradicinis pavadinimas: *Divina Natura, Partus Generatio, Venus Urania, Physis, Imperatoré.*

2. Žydų alfabeto raidė: ל (Gimel)

3. Skaitinė reikšmė: 3.

4. Simbolinis pavaizdavimas:

Virš žemės siaučia arši audra; tiršti juodi debesys slepia dangų nuo žvilgsnio; toli, toli, iš kairės pusės tarsi galima įžvelgti didžiulį kalnų masyvą, kartais visiškai dingstantį po debesų tankiu. Naktis. Akinančiai blyksi žaibai, ir atrodo, kad visa erdvė tėra šis akinantis raizginys.

Aukštai virš įsišėlusio chaoso sklando nuostabi figūra. Šviesą skleidžiantis rutulys tarsi išaustas iš šviesos gijų, susuktų ant spiralinių meridianų ir du tokie ugniniai tinklai dideliu greičiu sukasi į priešingas puses. Ant šios sferos guli kubo formos akmuo iš skaidrokos mėlynos masės. Ant akmens sėdi Moteris, vilkinti žalsvai melsvais rūbais, ilgu šleifu krentančiais jai iš dešinės pusės ir vietomis uždengiančiais ne tik kubą ir sferą, bet ir nukarančiais žemyn. Dešinėje rankoje ji laiko violetinį skydą, ant kurio matosi ore sklandantis erelis, palinkęs smigti žemyn. Jo plačiai išskleisti sparnai meta projekciją į vertikalią plokštumą taip, kad vienas iš jų atrodo nuleistas vertikaliai, o kitas – horizontalus. Ant erelio krūtinės kabo gyvybės raktas. Ant antros skydo pusės matosi vėžiagyvis su daugybe galūnių ir žnyplių. Moters krūtinę puošia ant storos kaltos grandinės kabantis stambus kryžius, kurio centre puikuoja gėlės žiedas su trimis žiedlapiais. Kairėje rankoje Moteris laiko didelį skeptrą, kurio viršutinis galas baigiasi perlamutriniu rutuliu, žaižaruojančiu visomis vaivorykštės spalvomis; po juo matosi horizontalus diskas, švytintis nuolat besimainančiomis visomis spektro spalvomis. Moters rūbai neپردengia kairės kojos nuo kelio, kuria ji pamynusi mėnulio pjautuvą. Ant Moters kaktos švyti žvaigždė; 11 tokių pačių žvaigždžių, išdėstytų ratu, pakrypusiu 45°. Šis žvaigždžių ratas sukasi ir kiekviena žvaigždė kartas nuo karto atsiduria ant Moters kaktos; kadangi ratas palinkęs į horizontą, tai Moteris su visais savo atributais nuosekliai tai kyla, tai leidžiasi¹. Už jos nugaros

¹ Žr. Apreiškimo Jonui knyga, 12, 1-2: "Ir pasirodė danguje didingas ženklas: moteris, apsiautusi saule, po jos kojų mėnulis, o ant galvos dvylikos žvaigždžių vainikas. Ji buvo neščia ir dejavo, kentėdama sąrėmius bei gimdymo sopulius".

matosi galingi sparnai, link galų blankstantys, virstantys eteriniais, spindinčiais ir nusidriekiančiais toli į aukštį.

1. APIE DIEVIŠKĄ GAMTĄ²

Šventos Toto Knygos III Arkanas yra mokymas apie trečią Visatos Dvasios Asmenybę, su kitomis dviem sudarančią Vienovę. Kaip I Arkanas yra mokymas apie substancialią Dievybės Būtį, o II Arkanas – apie šiai Būčiai būdingą ir nuo jos neatsiejamą substancialią Sąmonę, taip III Arkanas yra mokymas apie substancialios Būties (kartu su visais atributais) Savivoką.

Toto Knygos pirmų trijų Arkanų sistema yra mokymas apie Vienatinio Absoliuto realizuotą Trivienę Kuriančią Dievybę, kaip Savo aktyvų, Save suvokiantį ir Save teigiantį Analogą. Šie trys Arkanai yra aukščiausios kosmogonijos, kaip Dvasios Aktyvios Savivokos, principai. I Arkanas šiuo aspektu yra mokymas apie Dievišką Valią, kaip aukščiausią aktyvų substancialios Būties atributą. II Arkanas yra mokymas apie vidinę šios Būties savivoką, kaip jo aukščiausią pasyvų atributą. I Arkanas ir II Arkanas, kaip mokymai apie dvi Dieviškos Savivokos formas, turi aiškiai suprantamą tarpusavio ryšį. Didžioji viso ko Motina, Dieviškoji Izidė, antroji Trivienės Dievybės Asmenybė yra Vidinė Kosminės Dvasios Sąmonė, Savo substancialumo, Savo savaimingo orumo, savo absoliučios Realybės, Savo tikrojo dvasinio atvaizdo – Amžinos Tiesos, Sąmonė. Ši Sąmonė savo prigimtimi yra Vientisa ir Tapati su Pačia Būtimi. **II Arkanas pirmų dviejų Toto Knygos Arkanų diadoje negali būti apribotas ir supriešintas su I Arkanu; jie neatsiejamai susilieja į vieną visumą, ir jų suskaidyto aiškinimo galimybė atsiranda tik analizuojant III Arkaną.**

Kosminės Dvasios vidinė savivoka, persmelkdama savimi betarpišką Savo Būties jutimą ir persismelkdama juo pati, realizuoja Savyje, kaip *a priori* galimybę, **potencialių Dvasios tonacijų visumos Būtį**, sąlygiškai sugrupuodama juos begalinėje jų diferenciacijoje. Beribė Vienatinė Kosminė Dvasia suvokė galimybę daugintis Savo aplinkoje, skaidytis į atskirus aspektus, ir taip sukurti naujos Savivokos rūšies galimybę – **Savo Vienovės Visatoje Savivoką, kaip visumą Savo aspektų, turinčių**

² Transcendentalinio pažinimo sistemoje į gamtą reikėtų žvelgti kaip į idealybės ir realybės priešybių vienovę. Tada gamta turėtų būti regimoji dvasia, o dvasia – neregimoji gamta. Be to, lietuvių kalboje *gamta* (gyvasis ir negyvasis pasauliai – LKDŽ) ir *prigimtis* (igimtos savybės – LKDŽ) yra tai, ką lotynai vadino vienu žodžiu *natura*, anglai – *nature*, rusai – природа ir t.t. Todėl vertime tai panaudota metafizinėms vertėms nusakyti pagal reikalą, kada *gamta*, o kada – *prigimtis*, nors jų reikšmė turėtų būti vienoda. (Vert. past.)

nepriklausomas sąmones, atitinkančias konkrečius Dvasios tonacijų derinius. Šią Visuminę Savivoką Dieviška Dvasia priešpastatė betarpiškam Savo Vienovės suvokimui, ir taip išryškino Savyje didžiąją **dangaus ir žemės dilemą**. Įtvirtinus šią dilemą, atskirų aspektų, potencialai egzistuojančių Kosminėje Dvasioje, visuminė Savivoka virto Realybe, trečiąja Dvasios Asmenybe, suvokiančia Savo Būtį.

Mokymą apie II ir III Arkanus ypatingai gilai analizuoja žydų Kabala. Pirmosios trys *sefirot* tiksliai atitinka pirmus tris Arkanus – Dievybės Asmenybes. Antroji *sefirah* – *Hokmah*, kaip teigia K. Rozenrotas, tai vidinė Dievybės Savivoka – *Išmintis*, tračioji *sefirah* – *Binah yra Dieviška Gamta* – Suvokimas. Šias idėjas išsamiai nagrinėjo plejada kabalistų³.

Binah yra tai, kas sudaro Dieviškos Sąmonės turinį – Pirminių idėjų, Prototipų visuma.

Mozė Kordueras

Hokmah yra Išsidauginimo šaltinis (emanavimo priemonė), Dieviška Sąmonė, o *Binah* – idėjų sistema.

Albertas Žunė⁴

Trečioje pakopoje dvasios dingsta... Dvasia lieka Viena, Spinduliuojanti, Beasmenė, Sūkuriuojanti amžinose to Begalinio, kuris nėra erdvė, gelmėse; Atsirandanti iš Dieviškos Meilės, Gyvybės, Šviesos Džiaugsmo, Vilties ir Dieviško Grožio; Maitinanti sielą neišreiškiamą visažinyse, kuri svaigina, neleidama persisotinti. Egoistinė asmenybė tirpsta, dingsta, gęsta sielos paliktame baigtinumo horizonte. Dieve, kaip ir Gamtoje (J. Biomės *Amžinoje gamtoje*), viskas žavu, viskas džiugu, viskas aišku, viskas didinga – ir viskas baisu, kaip bučiny, nuo kurio jauti, kad miršti, kad skęsti gyvybėje...

Stanislavas Guaita⁵

Kaip vidinė Dieviškos Būtybės Sąmonė, suvokusi Jos Valią, išreiškė iš savęs Pasireiškusią Būtį, kurios vardas yra Brahma, ir tuo pačiu išspinduliavo Dangaus ir Žemės dilemą, pralajų ir Pasireiškimų pavidalu, taip Dieviškoji Izidė, išreiškusi iš savęs Dievišką Gyvybę, išspinduliavo Vienatinės Dvasios Gyvybės dilemą Jos pačios Būtybėje ir diferencijuotų atskirybių komplekso gyvybes. Visuotinis Pasyvus Pradas kilo iš potencialaus egzistavimo būsenos kaip Grynos Dvasios abstraktus aspektas, perėjo į

³ Žr. kaip pavyzdį: Dion Fortune, *Mistinė Kabala*, leid. *Kalendorius*, 2005. (Vert. past.)

⁴ Albert Jounet, *“La Clef du Zohar”*. Paryžius. 19009, ps.: 43-44.

⁵ *La Clef de la Magie Noire*.

Savo paties Būtybės išorę ir virto aktyviu principu, tapo Pirminių Priežasčių, arba Prototipų Pasauliu. Dieviška Valia persmelkė šį naują Visuotinį Pasyvumą ir, tapusi *skaidančiu Pradu*, diferencijavo jį į begalinį daugį. **Iki tol Dieviška Sąmonė tebuvo tik Savo Būties Sąmonė, jai atsiradus Dievybė gavo galimybę pažinti Save Savo atskirose dalyse. Dieviška Sąmonė iš Žmonos virto Motina.** Ji išspinduliavo naują Sąmonę, Savo Kūdikį, per kurį Dievybė pradėjo spinduliuoti savo Gyvybingumą. Taip pasireiškė Būties Pasaulio Prototipas, pasireiškė **Dieviška Pirminė Gamta, Divina Natura**, Dieviškas Trečiasis narys.

Dar prieš suteikiant materijai formą ir pažiniai visatai būti, Dievas išreiškė iš savęs Savo Inteligibilią⁶ Visatą, arba Archetipus, Idėjas, daiktų Prototipus.

Filonas Aleksandrietis⁷

Plėtodamas šią idėją, Filonas sukūrė ištisią sistemą, išreiškiančią santykius tarp Dieviškos transcendentalios Prigimties ir reiškinių pasaulio, kuriame mes gyvename. Jo mokymo esmė būtų tokia. Kai Dievas panorėjo sukurti pasaulį, Jis pamatė, kad pirmiausia kiekvienos būtybės kūrimui reikia nematerialaus modelio ir tam Jis sukūrė Aukščiausio Pažinimo **Idėjų Pasaulį**. Šios Idėjos yra ne tik tipiniai modeliai, bet jos yra **Priežastys**, kurios įneša tvarką į netvarkingą materiją. Taip Pirminė Visata yra sukuriama iš Dievų didinga svita apsupusių neregimų jėgų. Šios jėgos yra tuo pačiu metu ir atlikėjai, Dievo tarnai, pasaulio kolonos. Tai tos tyros sielos, kurias graikai vadino demonais, o Mozė angelais. Šios jėgos iš vienos pusės yra Dievo aspektai, o iš kitos pusės jos yra neatsiejamai su juo susiję, jos yra dieviškos dorybės, dieviški palaiminimai, kartais esantys greta vienas kito, o kartais prasismelkiantys vienas į kitą.

Dieviška Gamta yra tikroji Visatos Dvasios Gyvybė. II Arkane Ji įtvirtina Savo Būtį ir savo pirmines savybes ir suvokia Save kaip Visuotinę Abstrakčią Pirminę Priežastį, egzistuojančią už visų skaidymų ribų, vien tik amžiname Tęstinume, tai III Arkane Ji gyvena Dvasinį Gyvenimą, patiria Dvasinę Savivoką ir pasireiškia kaip Reali Aktyvi Būtis. III Arkanas yra mokymas apie Dievišką Gyvenimą begalinės Savo Dvasios erdvės neaprepiamų galimybių gelmėse. Jeigu II Arkane Visatos Dvasia turi tik potencialų egzistavimą, Baigtinės Būtybės nejudrumą, mirtiną ramumą, tai III Arkane ši Dvasia verčia Savo Būtį parodyti visą aktyvumą. Ji virsta kinetine aktyvia Pirmine Priežastimi, Baigtine Sinteze, kurioje viskas tobula, išbaigta ir visiems laikams

⁶ Inteligibilus (lot. – *intelligibilis*), suvokiamas tik protu ar intelektualiaja intuicija; nerealus.

⁷ *De mundi opificio*.

apspręsta. Amžina, amžiams sustingusi Tiesa čia virsta Gyvybės Sinteze, amžinai diferencijuojančia ir besiskaidančia ir vėl iš naujo atstatančia Savo Vienovę visuose begaliniuose nesuskaičiuojamų galimybių keliuose, ištekančiuose iš Absoliučios Dvasios. Dieviška Sąmonė čia amžinai gyvena, Ji prasismelkia į slapčiausius galimybių sistemos kampelius, **Ji įeina į galutinius diferencialinius aspektus ir, pripažindama juos Visumos atskiriomis dalimis, apmąsto ir visos Visumos, ir kiekvienos atskirybės aspektais.** *Divina Natura* – tai begalinė, amžinai besitęsianti ir tobula Kosminė Gamta, Gyvybė; be galo kisdama savo atskirybėse, ji visada be galo nauja, visada kupina naujos harmonijos, naujo begalinio grožio. **Vientisa Dvasia amžių Tęstinume visada naujai sankcionuoja Savo Vientisumą, visada kuria naujas galimybes, visada susikuria naują erdvę, visada atsispindi joje ir visada iš naujo joje Save pažįsta.** Tai tas Pasaulis, kur viskas tobula ir išbaigta, tai yra Amžino Tęstinumo Karalystė, tai yra tas Dangus, kuriame, kaip prisiekė šv. Jono⁸ angelas, *laiko daugiau nebėra.*

Gamtą galima nagrinėti dvejopai: I – *Amžina ir Dangiška Gamta* – tai aukščiausiasis Edemas, Vienovės Karalystė. Laiko ir erdvės sąvokos dingsta čia dvejopoje Amžino ir Begalinio idėjoje. Sielos, kurios įsitvirtino šioje Vienovėje, daugiau jau nebepatiria atgimimų mirties alternatyvos, nes jų galutinai sudvasinta substancija nepateikia galimybės grįžtamiesiems gimimo srautams vėl įtraukti save į jų tėkmę... II – *Laikina Kosminė Prigimtis (Gamta)* – tai puolusi, trejopa, kaip ir visata, kuriai ji yra dėsnis. Ši prigimtis taip pat skirstosi į: 1) Apvaizdos Prigimtį, arba *Natura Naturans*, bendrą Dangui ir Žemei; per ją laikina prigimtis susijungia su Amžina prigimtimi, per ją visata užsibaigia Edemu, o laikas – Amžinybe; 2) žmogaus Prigimtį, arba techninę ir valingą, tarpinę, ir 3) *Likimo Prigimtį* arba *Natura Naturata*.

Stanislavas de Guaita

Įteisindama trečią Savo Savistabos Asmenybę, Visatos Dvasia užbaigė Vidinę Kūrybą savo visatos Vienovės Įsčiose. Trivienė Dievybė per *Ain Sof* savistabą įsitvirtino, ir visa Visuotinio Kūrimo eiga nuo šio momento nukreipiama per šį Kinetinį Agentą, tapusį rišamąja grandimi tarp Absoliučios Dievybės ir kuriamo pasaulio. Šis Pradas Kuriančios Dievybės atžvilgiu tapo tuo, kuo Jis Pats yra Dieviškos Būtybės atžvilgiu. Šis Principas, panašiai kaip ir Visuminė Dievybė, išreiškė Visumos gyvybės ir atskirų dalių gyvybių dilemą, išreiškė dviejų Pasaulių, Dangaus Pasaulio ir Būties pasaulio, dilemą. Nuo šios didžios akimirkos Dieviškas Kūrimas jau baigėsi, nors pasaulis dar

⁸ *Apreiškimas* 10 5-6.

neegzistavo, nebuvo net pačių kūrybos plėtotės galimybių, bet Dieviška Būtybė jau nustojo būti visiškai užsidariusi Savyje; šios Būtybės Sąmonė ir Valia apreiškė Savo Veiksmą ir tuo jau realizavo konkrečiai išreikštą *norą* sukurti pasaulį. Jeigu paprasto žmogaus idėja jau pati savaime turi gyvybę, tai Dieviška Idėja jau yra pats Idėjos Objektas. Štai kodėl Kūrimo Noras, kurį išreiškė Dieviška Būtybė, jau yra Gyvybė jos visuotine prasme.

2. PRINCIPŲ PASAULIS IR BŪTIES PASAULIS

Pradžioje Dievas sukūrė dangų ir žemę. O žemė buvo padrika ir dyka, tamsa gaubė bedugnę, ir vėjas iš Dievo dvelkė viršum vandenų.

PR 1, 1-2

Pirminis Visuotinis Kūrimas yra dilemos atsiradimas Absoliuto gelmėse: Jo Grynosios Būtybės Vientisos Būties ir Visatos Būties, arba visų galimų egzistuoti formų begalinio daugio Visuminės Būties, atskirų Visumos Būties aspektų kopijų. Tai yra *Dangaus* ir *Žemės* atsiradimas pagal Aristotelį, atsiradimas dviejų didžiųjų karalysčių: Žvaigždėto Dangaus, tobulo eterio Karalystės ir keturių elementų Karalystės – akimirksnio Būties formose. Dangaus ir Žemės dilemos atsiradimas savo aukščiausiu aspektu sankcionavo III Arkaną kaip *Divina Natura*; Dievybės Savivoka savo Vientisoje Vienovėje tapo prieštaravimu Visuminei Sąmonei – atskirų savivokų sintezei begalėje aspektų, potencialai egzistuojančių Vienatinėje Dvasioje. III Arkanas įtvirtino Kuriančios Dievybės Trivienę Būtį kaip Substancinę Realybę. Jis išreiškė mokymą apie Kosminės Dvasios Gyvybę kaip dviejų aukščiausių šios Dvasios Asmenybių atspindį trečioje. Antras žemesnis Dangaus ir Žemės dilemos atsiradimo aspektas įtvirtino fenomenalios prigimties kaip Dieviškos Prigimties atspindžio ir šešėlio potencialios būties galimybę. Šiuo atveju III Arkanas tapo mokymu apie trečiąją Trivienės Kuriančios Dievybės Asmenybę kaip Kosminę realybę, Noumenalią Jėgą, įtvirtinančią Dvasios atspindžio pasaulį – iliuzijos sritį (Mają). Vadinasi, III Arkanas skyla į du mokymus:

- į mokymą apie *Divina Natura* kaip Dvasios Savivoką ir Gyvybę Pačioje Savyje
- bei mokymą apie *Partus Generatio*, apie Dauginimosi Šaltinį, kuo ir yra Dieviška Gamta fenomenalios gamtos atžvilgiu. Mokymas apie Dauginimosi Šaltinį virsta mokymu apie dviejų pasaulių, Dangaus Pasaulio ir Būties Pasaulio, dilemą.

Viskas, kas egzistuoja žemėje, vienodai išaukštinta... Ir nėra šiame pasaulyje net menkiausio daikto, kuris neturėtų savo Aukščiausio Analogo.

Zohar

Absoliuto gelmėse atsirado du Principai: *Essentia* ir *Existentia*⁹. Būtybė Pati Savyje priešpastatoma toms pasekmėms, kurias iš Savęs išreiškia. Atskiros dalies Būtybė – bendros visuotinės grandinės grandis, pavienis Visumos aspektas – išreiškė galimybę egzistuoti suskaidytam viskam, kas iš jos išspinduliuojama į išorę, nepriklausomai nuo kitų tokių pačių panašybių. Atsirado būties atskirybės galimybės principas, jos pačios individualaus gyvenimo, jos pačios tikslų, jos pačios valios galimybės.

Šie du žodžiai (*Essentia* ir *Existentia*) ekvivalentiškai kitiems dviem: Inteligibilus Pasaulis ir pažinus pasaulis, apjungiančiam visą šių dviejų valdymo aspektų paralelizmą.

Sent Ivas d' Alveidras¹⁰

Didžioji visuotinė galimybių sistema iš esmės pasikeitė. Iki šiol ji buvo tik vidinė Dievybės Sąmonė, ta beribė erdvė, kurioje tarsi nejudrus sustingo Dieviškas Protas; dabar ši erdvė skilo ir kiekviena pusė, persmelkdama viena kitą, suteikė jai ribas ir pati nuo jos atsiribojo. Visatos Protas pačiame savyje rado sąlyginio gyvenimo galimybę. Mainais į Vientisumo tęstinumą jis sukūrė savo atskirų dalių, atskirų grandžių, nuosavo gyvenimo laisvę ir šiuo suskaidymu sankcionavo savo Visuminės Būties vientisumą. Įvyko didysis skilimas Prote, atsirado du pasauliai. Neskaidomo Vientiso Visatos Proto grandys, atskiros Idėjos, praradę neskaidomumą su juo, pasinaudojo nepriklausomu gyvenimu, t. y. išreiškė aktyvų siekį dominuoti. Pratekėdama pro jų prizmę, Dieviška Energija išspinduliavo tai, kas tapo jų savarankiškumo pasekme. Atsirado nuosekli grandinė iš atskirų pasekmių, kurių visuma apėmė individualią atskiuro pirminio šaltinio galimybių sistemą. Taip gimė potencialiai apreikštas pasaulis, žemės pasaulis ir jo galimybių sistema. Tačiau tuo pačiu metu, vystydamosi ir patirdama visą painų savo transformacijų spektrą, ši grandinė tarsi projektavo į viršų savo šviesų šešėlį ir kitame pasaulyje kūrė savo baigtinio ir vientiso tobulėjimo neskaidomą visumą, kūrė tobulą atvaizdą, idėją savo tikrojoje prigimtyje, kurioje atsispindi visas atskirybių beribiškumas ir visa jų raida. Derėdamos vienos su kitomis šios šviesios projekcijos, apimančios visą

⁹ Aristotelio įvesti terminai.

¹⁰ *Mission des Juifs*. psl. 31.

tęstinumą, susiliejinėjo vienos su kitomis, kaip apačioje liejosi į vieną visumą baigtinės reiškinų formos. Audėsi bendras tobulų idėjų, visų galimų atvaizdų vientisų kompleksų tinklas. Taip buvo sukurtas Filono Aukščiausias Pasaulis, Dangaus Pasaulis – Inteligibili Prigimtis, *Olam Hamouskal*, kaip sako Kabala.

Bel Mardukas didįjį gigantą Pušan'ą padalijo į dvi dalis. Iš vienos dalies Jis sukūrė Dangu, iš kitos – Žemę, – byloja šventos Babilono knygos; mitai apie Kroną ir Uraną atspindi tą pačią idėją graikų ir romėnų sąmonėse. Dangaus Pasaulis – tai Gynos Dieviškos Šviesos Principų Pasaulis, Absoliučių Tiesų, egzistuojančių be erdvės ir be laiko, Pasaulis, Dieviškos Substancijos Nepriklausomų Aspektų Pasaulis; tai šviesių angelų, Dieviškos Būtybės emanacijų, nepalietusių materijos plano, Pasaulis. Tai tas Pasaulis, kuriame, pagal Kabalos mokymą, soste sėdi Viešpats, apsuptas 22 šventojo alfabeto raidžių, iš Kurio Lūpų liejasi Žodžiai kaip akinančios Šviesos srautai.

Iš dvidešimt dviejų raidžių, suteikdamas joms formą ir pavidalą, maišydamas jas ir kombinuodamas visais įmanomais būdais, Dievas sukūrė visa tai, kas yra, kas turi formą ir kas ją turės, Būtent su šiomis raidėmis Šventasis, tebūnie Jis palaimintas, įtvirtino Savo Išaukštintą ir Nemarų Vardą.

Sefer Jecira

Angelai yra įvairios atskiros Amžino Proto formos; jie gyvena Dieviškoje Gamtoje, t. y. Inteligibiliame Pasaulyje.

Filonas

Šio pasaulio negali suvokti žmogaus protas ir tik dėl savo dvasios kibirkšties Dieviško tobulumo jis gali žavėtis Dieviško Pasaulio, Dangiško Pasaulio, begaliniu tobulumu.

Ten, Tiesos slėnyje, egzistuoja Tobulo Pažinimo, apimančio visą Tiesą, riba. Dievų Protas minta gryna mintimi ir pažinimu, kaip ir protas kiekvienos sielos, trokštančios atitinkamo peno. Pakylėtas iki Absoliučios Būtybės pasyvaus suvokimo, jis numalšina savo troškulį Tiesa ir nugrimzta į žavesį. Jis pasyviai suvokia Tiesą Savyje Pačioje, Išmintį Pačioje Savyje, Pažinimą, kuris yra Būtybių Būtybė; toks Dievų gyvenimas!

Platonas¹¹

¹¹ *Fedra*, psl. 334.

Būties Pasaulis yra amžino kitimo, transformacijos ir evoliucijos pasaulis. Kaip Dangaus Pasaulyje viskas amžina, nemaru ir egzistuoja be erdvės ir laiko, taip Būties Pasaulyje viskas kinta, viskas miršta ir vėl atgimsta, viskas visiems laikams sukaustyta skaičiumi, matu ir laiku.

Savo substancija, vidine esybe, viskas yra viena: Vienatinė, Begalinė Dievybė. Nė vienas iš atskirų daiktų nėra savarankiškas, kiekvienas egzistuoja tik kaip Amžinos ir Begalinės Dieviškos Jėgos reiškinys. Bet ši Substancija nėra nejudri Būtis, išelminuojanti bet kokį judėjimą ir daugį. Tai yra amžina kūrybinė veikla, aktyvi gamtos jėga, visų daiktų priežastis. Dievybė yra visų daiktų aktyvi Priežastis – *Natura Naturans*. Atskirų daiktų atveju ji pasireiškia kaip mąstymo jėga, operuojanti atskiromis sąvokomis, bet Jos mąstymas yra tuo pačiu metu ir kiekvienos tikrovės sukūrimas. Šios kūrybinės veiklos tikslas yra ne kas kita, kaip pačios visatos tobulinimas, kaip visos formų ir atvaizdų, kurių galimybė egzistuoja Dieviškoje Būtybėje, begalybės realizacija. Todėl Dieviška Substancija vienu metu yra ir Visuotinė Priežastis, ir Visuotinis Tikslas; Ji yra Kurianti Dvasia, Kurios Mintys yra gamta ir tikrovė. Tačiau kurti ir apreikšti gali tik Dvasia; Ji veikia daiktuose, kaip iš vidaus juose egzistuojantis Menininkas, kaip Idėja ir Kūrybinė Jėga vienu metu. Visa gamta įkvepia šią Dievišką Gyvybę, šį vidinį sudvasinimą. Begalinėje Substancijoje dingsta bet kokia atskirybė, nes Ji yra viskas ir negali būti nieku atskiru. Todėl mums, kurių sąvokos kaupėsi gyvenant tarp atskirų daiktų, Ji yra nesuvokiama ir nepaaiškinama. Tačiau tuo pačiu metu, kai Visuma Savo Esmėje išlieka nekintanti, atskirų daiktų gyvenimas yra nuolatinis kitimas. Todėl gamta visada yra kitime, bet tuo pačiu ir visada jau užbaigta, ir visada išbaigta. Visata yra tobula kiekvieną savo akimirką ir niekada negali būti kuo nors kitu, kaip tik begaliniu Dieviškos Pirmapradės Jėgos pasireiškimu. Atskiri daiktai, priešingai, paklūsta gimimo, augimo ir mirimo procesui; jie gimsta pačiu netobuliausiu pavidalu, vystosi iki savo vidinės būtybės visiško atsiskleidimo ir vėl miršta naujam netobulumo ciklui, kad taptų naujos gyvybės embrionais kitiems daiktams.

Džordanas Brunas¹²

Persmelkdama materiją, Amžinybė suteikia jai nemirtingumą ir tvarumą, nes jos kilmė yra iš Dievo. Gimimas ir laikas turi skirtingą prigimtį danguje ir žemėje, nejudrią ir nekintamą danguje, judrią ir kintamą žemėje.

Hermis Trismegistas¹³

¹² *Dialoghi della causa, principio ed uno.*

¹³ *Hermes Trismegiste a son fils Tat.* L. Menardo leid. Paryžius. 1867. Originalūs Hermio Triskart Didžiojo kūrinių dingo be pėdsakų. Kai kurie autoriai, tiesa, pateikia nuorodas, kad Egipto hierofantai kaip didžiausias šventenybes saugojo 42 Hermio knygas, tačiau ne tik jų turinys, bet ir patys pavadinimai

Džordano Bruno mokymas apie Dangaus pasaulį, Archetipų Karalystę, įkvėpė vokiečių filosofą Šelingą, ir pastarasis sukūrė dėmesio vertą doktriną, pašvęstą garbiam italui. Šis veikalas buvo išleistas 1802 m. Berlyne ir pavadintas „Brunas, arba Gamtos ir Dieviškas daiktų Pradas“. Vokiečių mąstytojas pakylė skaitytoją aukštai virš žemės ir pažinių daiktų į ribines idealizmo viršūnes. Šioje aukščiausioje Dvasios srityje Tiesa ir Grožis susilieja į Vieną Didį Pradą. Dieve, Absoliute egzistuoja pirminiai atvaizdai, idėjos – daiktų archetipai, sudarantys tai, ką galima pavadinti *prototipine gamta*, tam, kad sugretintų ją su *sukurta* arba *pagimdyta gamta* ir kuri įkūnija dieviškus atvaizdus tęstinume. Vien tik sukurta gamta paklūsta laiko ir judėjimo dėsniams, augimui ir mirimui. Prototipų gamta neturi pradžios ir neturės pabaigos, nes kiekvienas iš jų, kaip visos egzistencijos pagrindinė idėja, negali patirti pokyčio. Šie nejudrūs ir amžini daiktų prototipai, betarpiški Dievo kūriniai, vieni mėgaujasi absoliučia Tiesa; visi sukurti daiktai teturi tik laikiną ir santykinę tiesą, jie pagal savo prigimtį nepriklauso tiesos būčiai, jie turi tiesos tik tiek, kiek jie išreiškia savo amžinas idėjas.

Vienatinė Kosminė Vientisa Dvasia turi Savyje visą *a priori* galimų tonacijų visumą; įsileisdama į Savo Sąmonę sąlyginės būties galimybę, ši Dvasia išspinduliuoja iš Savęs Pačios atskirus aspektus, realizuojamus konkrečiomis savivokos formomis, arba, kitaip sakant, Dvasios tonacijomis. III Arkanas, kaip mokymas apie Visuminę Dievybės Savivoką, yra tuo pačiu mokymas apie Prototipus, kurių sankcionavimu Savo Gelmėse Dievybė realizavo Pirminės Kūrybos aktą, t. y. Kūrybos Savo Pačios Kosminės Dieviškos Savivokos Srityje.

Inteligibilus Pasaulis yra ne kas kita, kaip Dievo Mintis, kai Jis ruošėsi kurti pasaulį, lygiai taip, kaip architektas savo mintyse jau yra susikūręs idealų miestą, prieš pradėdamas statyti realų. Arba, kadangi šis idealus miestas neužima jokios vietos ir tėra tik atvaizdas architekto sieloje, tai ir Inteligibilus Pasaulis negali būti niekur kitur, išskyrus Dievo Mintis, kur buvo sukurtas materialios visatos planas.

Filonas¹⁴

Prototipas, kaip Dvasios aspektas, yra ta pati Dvasia, bet absoliuti tik iš jos išspinduliuojamų galimybių, realizuojančių jai būdingą sąlyginį, potencialų pasaulį,

mūsų nepasiekė. Krikščioniškos eros pradžioje dar buvo gyva atmintis apie tuos kūrinius, ir atskiri fragmentai keliavo iš lūpų į ausį. Nurodytame L. Menardo leidinyje kaip tik pateikti, visi mūsų laikus pasiekę, šių apokrifų likučiai, išversti į prancūzų kalbą.

¹⁴ *De Mundi opificio*. Leid. *Mangey*. I tomas, psl. 4.

atžvilgiu. *Prototipas turi jam vienam būdingą individualią sąmonę*, kuri ir patvirtina jo būtį. Ši sąmonė gali būti *potenciali* ir *realizuota*. Jeigu prototipas turi tik potencinę sąmonę, tai jis teturi tik savo paties potencialią būtį ir yra atskira Kosminės Dvasios galimybė. Jeigu Prototipas turi realizuotą sąmonę, tai jis yra realybė, tiek jam būdingos galimybių sistemos, tiek ir Kosminės Dvasios atžvilgiu, nes jis šiuo atveju yra Jos realizuojantis aspektas. *Prototipo realizacija vyksta per nuoseklius jo vientisos potencialios sąmonės pasireiškimus visais atskirais jam būdingos galimybių sistemos aspektais ir per visų šių atskirybių sintezavimą į vieną visumą*. Realizuotas prototipas yra mažasis pasaulis – mikrokosmas, analogiškas makrokosmui. Jis yra realybė, narys Visuotinės Realybės, kuri yra ne kas kita, bet realizuotas Visatos Prototipas – Dievas. Prototipas, kaip Dvasia, turi tris asmenybes: pirmąją ji suvokia savo būties pilnatvę, antrąją ji suvokia save kaip visumą, trečiąją ji pažįsta save kaip savo savybių visumą. Trečioji Dievybės Asmenybė, *Divina Natura, Partus Generatio* yra trijų Prototipo Asmenybių visuma, ir ši pastaroji asmenybė paprastai priimama kaip sąvoka, nusakanti Prototipus. Aišku, kad fenomenalaus pasaulio atžvilgiu šis suvokimas pagrįstas realybe.

Vietoje visiškai materialaus nuo Dievo atskirto pasaulio, atsiradusio iš nieko ir turinčio vėl į jį sugrįžti, Kabala mato begales formų, kuriose pasireiškia ir atsiskleidžia Dieviška Būtybė, pakludama nekintantiems minties dėsniams. Prieš realizaciją apčiuopiamose formose iš pradžių visa kas egzistuoja Aukščiausiam Prote sujungtu pavidalu; taip atsiranda du pasauliai: Inteligibilus, arba Aukščiausias, kitas – žemasis, arba materialus.

Kabalos mokymo sintezė pagal Franką¹⁵

Taip žemasis pasaulis ir Aukščiausias Pasaulis vienodai iškyla priešais *Šekinos* kūną; jie sujungti ir apjungti taip, kad sudaro tik vieną kūną. Vadinasi, viskas tėra tik vienas kūnas, ir Dievas aukštybėse, ir Dievas žemėse, ir kvėpavimas iš aukščių, kuris viską atgaivina – viskas tėra vienas kūnas. Tai ir yra tas momentas, apie kurį Šventraštis sako: „Šventas, Šventas, Šventas, visata kupina Jo Šlovės“.

Idra Raba¹⁶

Yra žinoma, kad persai pripažino, jog kiekviena protu apdovanota būtybė turi dievišką prototipą, jos idėją Ormuzdo Mintyse, jos aukščiausią genijų, kuris ją įkvepia ir gyvena joje. Ši mokymą nešė ir tikėjimas, ir tradicija, ir įstatymai.

¹⁵ *La Kabbale ou la philosophie religieuse des Hebreux, par Ad. Franck.* Paryžius. 1889. psl. 194.

¹⁶ Zohar, part. III. f°. 43.

Prototipas savo fenomenalios prigimties atžvilgiu yra idėjų ir principų, absoliučių konkrečiam sąlyginiam pasauliui, visuma. Prototipo idėja arba principas yra visų *a priori* galimų jos fenomenalių išraiškų visuma. Jis yra vientisas uždaras kūrybos, kurio atskiri aspektai yra dvinariai, išreiškiantys jo konkrečias manifestacijas. Vadinas, jis turi savyje ne tik fenomenalias išraiškas, bet ir jų priežastingumo bei nuoseklios vystymosi raidos nuo elementarių formų iki galutinės sintezės dėsnį. Tuo pačiu metu kiekvienas Prototipo dėsnis apima visą visumą visų *a priori* galimų atskirų jo fenomenalių manifestacijų su kitais panašiais į jį, su kuriais gali tekti kontaktuoti. Peršasi išvada, kad *Prototipo (visoje jo konkrečių manifestacijų fenomenalių išraiškų visumoje) dėsnis atskleidžia tiek savęs realizaciją visais jam būdingais aspektais, tiek ir savo ryšio su visais išoriniais pasauliais realizaciją.*

Universalių dėsnų, t. y. principų tarpusavio sąveikos pasekmių, siekiančių pasireikšti potencialumuose, o po to aktuose – visuma yra tarsi nuostabus krumpliaratinis, griežtai vientisos prigimties, mechanizmas, kurio kiekviena detalė valdo visas kitas ir persiima (dėl kolektyvinio ir glaudaus bendradarbiavimo) visais vienovės principais. Mes jau minėjome, kad kurio nors principo, pasmerkto iš esmės pakisti, idėja yra radikaliai klaidinga, nes turi savyje akivaizdų prieštaravimą. (Kiekvienas principas iš esmės yra *vientisas*, nes būsenos permaina reiškia vientisumo praradimą – *dualizmą*). Jeigu bent akimirkai pripažintume šį galimą nestabilumą, tai pirminių principų solidarumo savybė byloja, kad **menkiausi pokyčiai viename iš jų atsispindi visoje inteligibiliroje visatoje, ir chaosas, plisdamas per visą priežastingumo grandinės ilgį, iš karto pažeisų Dangaus ir Žemės pusiausvyrą – kas pasireikštų kaip pasaulio pabaiga.**

Stanislavas de Guaita¹⁸

Prototipų pasaulis, kaip absoliučių dėsnų ir principų pasaulis, yra suskaidytos ir atstatytos visuotinės vienovės pasaulis. Kiekvienas atskiras dėsnis, kiekviena atskira idėja, realizuodami pačius save, realizuoja ir visą kitų visumą jai būdingu aspektu. Kiekviena atskirybė ne tik suvokia save Visumos dalimi, bet suvokia save ir kaip visą Visumą bei atspindi savyje visas kitas dalis. Kiekviena atskirybė yra viskas, ir viskas yra kiekviena atskirybė, ir savo visatos šeimoje jos yra chartija Vienatinės Vientisos Tiesos, suvokiančios Save Dieviškoje Prigimtyje, Noumenaliame

¹⁷ *Commentaire sur Yacn.* psl. 270.

¹⁸ *La Clef de la Magie Noire.*

suskaidytų gamtos formų Šaltinyje, Švytinčiame Danguje, kuriančiame Iliuzijos pasaulį – fenomenalią gamtą.

Tai yra tas Dangus, kuriame viskas skaidru ir nėra nieko tamsaus ir neperšviečiamo, ir viskas aišku bei regima ir viduje ir iš visų pusių. Todėl kad šviesa susitinka su šviesa, ir kiekvienas daiktas turi ją savyje ir regi viską kitame. Ir viskas yra visur, ir viskas yra visa kas, ir kiekvienas daiktas yra viskas. Ir švytėjimas begalinis, nes viskas yra didelė visuma, ir net tai, kas yra mažas, taip pat didis. Ir saulė turi savyje visas žvaigždes, ir kiekviena žvaigždė yra saulė bei visos žvaigždės. Tačiau kiekvienoje vyrauja savos savybės, bet tuo pačiu metu visi daiktai regimi kiekvienoje. Ir kiekvieno daikto turinys yra protas, ir jis pats yra protas. Ir kiekviena atskira dalis visada kyla iš visumos, ir tuo pačiu metu yra ir atskirybė, ir visuma. Todėl, kad ji iš tikrųjų yra dalis, bet tas, kurio regėjimo galia pakankama, regi ją, kaip visumą...

Plotinas¹⁹

Daiktai ir žodžiai yra Nemirtingų Kuriančių Idėjų, kylančių iš Dieviško Proto šešėliai.

Džordanas Brunas²⁰

Kiekvienas elementas turi savo šaltinį aukščiausiam elemente ir visi jie turi savo bendrą šaltinį – Žodį arba Šventą Dvasią.

Sefer Jecira

Reikia, kad tu žinotum, jog tarp materialaus kūnų pasaulio ir To, apie Kurį kalbėsime (Dangaus Pasaulis, Dvasinis), yra toks pats santykis kaip tarp mūsų šešėlio ir mūsų kūno.

Al Gazali²¹

Mokymas apie šį Dangaus Pasaulį ir yra III Arkano doktrina.

3. APIE TRINARĮ, APIE JO DĖSNIŲ IR SANTYKIŲ TARP NARIŲ PAŽINIMĄ **Trinario principo atsiradimas Dvasios srityje**

Kiekvienas žmogaus vaizdinys, sąvoka ar idėja atsiranda arba lyginant tarpusavyje dvinario suvokimo narius, arba juos pačius atstovaujant dvinarei sistemai.

¹⁹ . Sutrumpintas P. Uspenskio vertimas iš *Select Works of Plotinus. Transl. by Tomas Taylor. Bohn's Library.*

²⁰ *De Umbris Idearum.*

²¹ Iš rinkinio – *De Ortu Cabbalae.* Hamburgas. 1837. Psli. 17.

Šie du atvejai kyla išimtinai iš *mąstymo formų*, sąmonės plokštumos, bet ne iš klausimo esmės. *Kiekvienas vaizdinys neišvengiamai turi dvinarį pobūdį, bet šis dvinariškumas, kartais būdamas sąmonės nenušviestas, gali glūdėti latentiniu pavidalu.* Šiuo atveju, atsirasdama iš atitinkamo dvinario, konkreti sąvoka yra pavienė fenomenali pasekmė, tam tikra kai kurių faktorių tarpusavio santykių visuma, nes, kai tik ši sąvoka, pajutusi savyje aktyvinantį impulsą, pradės vystytis, tai iš karto automatiškai ji pradės ryškinti žmogaus sąmonėje savo sandaros dvinariškumą. Idėja skiriasi nuo sąvokos savo *dinamiškumu*, kuris yra *dvinarės sandaros pasireiškimo* sinonimas. Įgavusi dinamiškumą idėja tuo pačiu įgauna gyvybiškumą, savo pačios nepriklausomą būtį. Todėl kiekviena idėja iš esmės yra *noumenas*, Visuotinės Sintezės aspektas. Ji projektuojasi į protą kaip *pavienis kūrysis*, praeinantis visas įmanomas būsenas nuo Dieviškos Kosminės iki pačios konkrečiausios. Idėja, savo išorinių pasireiškimų visumos atžvilgiu, yra nepriklausoma substancija, o vientisoje jai charakteringoje sąmonėje ji priešpastato save pačią, kaip neskaidomą būtybę, visai savo išorinių pasireiškimų visumai. Ši visuma, kaip tos idėjos tiesa, kaip antroji jos asmenybė, yra visos dvinarių, išreiškiančių ją atskirais sąmonės aspektais, masės kompleksas. Kuo aukštesnė sąmonė, tuo sinteziškesni ją realizuojantys dvinariai, tuo mažesnis jų kiekis, ir jos pačios sąmonėje visa idėjų pasireiškimų visuma išryškėja kaip galutinis Aukščiausias Dvinaris. *Idėjos esmė ir Aukščiausias Dvinaris, jos tobula išraiška prote, sudaro uždara realizuotą sistemą, kurią toliau vadinsime konkrečios idėjos **Aukščiausiu Trinariu.** Kiekvienas atskiras dvinaris, išreiškiantis idėją atskirais aspektais, realizuoja šį aspektą savo paties atžvilgiu kaip substanciją; šios aspektinės substancijos ir dviejų dvinario narių visuma sudaro sistemą, kurią toliau vadinsime **atskiru trinariu.***

Aukščiausias ir atskiras trinaris yra iš esmės skirtingos sąvokos. Aukščiausias Trinaris yra sistema, suimanti į save visą *a priori* įmanomų pasekmių visumą. Aukščiausias Dvinaris yra *Dvejetas*, uždaras ir stabilus; visos pavienės pasekmės ir savybės jame jau išreikštos ir išbaigtos, bet savarankiškos būties negali turėti – jų visuma turi vienatinę, nedaugingumo prigimtį. Atskiras trinaris yra sistema, suimanti į save taip pat visą *a priori* įmanomų pasekmių visumą. Atskiras dvinaris yra sistema su nestabilia pusiausvyra, jis siekia objektyvizuoti visas savo pavienės savybes ir pasekmes, šios siekia įgyti savarankišką būtį, nes jų visuma turi perskeltą, daugingą prigimtį. *Aukščiausias Trinaris arba Triada yra Trivienė Būtybė ir vaizduojama evoliuciniu trikampiū, kurio viršūnė yra Būtybė, o dviejų taškų dvinaris sudaro šios Būtybės visuminę Savivoką. Atskiras trinaris yra trilypė būtybė ir vaizduojama*

*involiuciniu trikampiū, kurio dviejų taškų dvinaris yra būtybė ir jos savimonė, išsirutuliojanti į daugingumą savivoką*²².

Triada yra Substancija, Dvasia Savyje Pačioje, Savo Pralajoje; Trinaris yra Kūrybinė Substancija, Didysis visatos Architektas. I Arkane mes pateikėme mokymą apie *Ain Sof*, kaip Nepažiniją Visatos Dvasią pralajos būsenoje; šis Arkanas yra mokymas apie pirmą Kuriančios Dievybės Asmenybę; jis atsiranda kartu su II ir III Arkanais, bet tarp jų jis yra *primus inter pares* narys. Pirmų trijų Arkanų visuma yra Aukščiausias Dieviškas Trinaris, Kosminis Triados Prototipas ir jo galia perauga į Dievišką Kūrybinę Jėgą, vadinamą Didžiuoju Visuotiniu Architektu. Mokymas apie šį Architektą ir yra Didžiųjų Arkanų antrojo trinario doktrina. Apibendrinami matome, kad Substancija realizuoja save nuosekliai: per Triadą, Aukščiausią Trinarį ir atskirą trinarį.

Mokymas apie atskirą trinarį

Atskiras dvinaris yra *a priori* nestabili sistema, nes jo narių polių trauka pasireiškia siekiu objektyvizuoti visą atskirų santykių, įtakų ir traukų visumą. Tie atskiri objektyvūs aspektai taip pat sudaro dvinarius, bet šis dvinariškumas gali būti realizuotas tik po objektyvizuoto aspekto išryškavimo, kuris šiuo atveju ir yra konkretus pavienis vaizdinys, *atskiras androginas*. Pastarąjį ir nusako atskiro trinario dėsnis. **Kiekvienas reiškinys ir kiekvieno reiškinio suvokimas kyla iš dvinarių sąveikos, t. y. iš to, kad reiškinys egzistuoja, darome neišvengiamą išvadą, jog egzistuoja kažkoks dvinaris ir, atvirkščiai, jeigu mes suvokiame kažkokį dvinarį, darome neišvengiamą išvadą, kad kažkur egzistuoja jo atstovaujamas reiškinys – jo androginas.** Pagal šį dėsnį kiekvienas atskiras dvinaris realizuoja save per visą savo diferencijuotų aspektų, pavienių iš jo kylančių vaizdinių, visumą, t. y. sukuria savo androginų grandinę. Iš kitos pusės kiekvienas toks dvinaris realizuoja jį atitinkantį noumenalios pirminės tiesos aspektą. Todėl *kiekvienas noumenas įsikūnija fenomenaliame pasaulyje į keturių elementų sistemą: į integralą, į dvinarį, į androginų grandines ir į dvinarių neutralizaciją.*

Dvinario integralu toliau vadinsime santykinį noumeną (Visuotinės Sintezės aspektą, kurį realizuoja duotas dvinaris), išreikštą prote konkreto dvinario pavidalu. Susijungdami į integralą, dvinario nariai išslysta iš proto, jeigu jų išreiškiamą tiesą, aukštesnę už jo galimybes.

²² Tokia yra tikroji evoliucijos ir involiucijos, gėrio ir blogio, emblemų kilmė. Tai tiesioginis trikampis – evoliucinis – viršūnė į viršų, ir atvirkščias – involiucinis trikampis – viršūnė į apačią.

Dvinario androginu toliau vadinsime atskirų dvinario narių dalinę sintezę; kiekvienas dvinaris sukuria ištisą androginų grandinę; androgino savybės gali skirtis nuo kitų dvinario narių ir netgi būti priešingos.

Dvinių neutralizacija toliau vadinsime dvinario ir atskirų androginų išryškinimą prote ir sąmonės pakėlimą iki dvinių sistemoje atsiveriančios noumenalios tiesos pažinimo. Tolesnis tiesos, kintančios visoje savo sistemoje, pažinimas ir vientiso susitapatinimo su visais šios tiesos sąmonės proveržiais pasiekimas yra kontempliacinis talentas.

Trinariu toliau vadinsime dvinario narių sistemą ir jų integralą.

Fiziniame plane klasikiniu dvinių neutralizacijos pavyzdžiu gali būti cheminiai junginiai: vanduo yra deguonies ir vandenilio androginas; kiekviena jo molekulė susideda iš atskirų dalių, dviejų skirtingų, jį sukūrusių, dujų atomų. Nors vanduo ir gali būti vėl išskaidytas į šias dujas, jis praras savo savybes. Todėl galima sakyti, kad nors vanduo ir turi savyje visas kiekvienų iš jį sudarančių dujų savybes, šis turėjimas tėra tik potenciali savybė, nes pats vanduo jau pasižymi visiškai kitomis, tik jam būdingomis savybėmis. Ir visgi vanduo nėra deguonies ir vandenilio integralas, nes jame ir toliau jie abu egzistuoja ir netgi dar daugiau: mes galime juos pažinti tik per šį ar kitus androginus, o ne tiesiogiai juos pačius. Šiuo atveju jų integralu bus pirminė materija, iš kurios jie kilo, iš kurios elementarių dalelių jie sudaryti.

Siekiantys dominuoti vienas kito atžvilgiu dvinario nariai šių savo veiksmų visuma sukuria bendrą atspindį – bendrą androginą, kuriame nors ir slypi kiekvieno iš jų atskirybės, bet jos gali būti pastebėtos tik atliekant grįžtamąjį skaidymą į atskiras dalis. Šis androginas turi tik jam būdingas savybes ir yra nauja, visiškai išbaigta ir savarankiška visuma, nepriklausoma nuo jį sukūrusių dvinių. Jeigu androginas suima visas stabilios pusiausvyros dvinario narių savybes, t. y. kai polių savybės ir kokybės vienodai į jį suprojektuotos, tai jis vadinamas *pilnu* arba *bendru androginu*. Jeigu ši pusiausvyra neišlaikyta, t. y. vienas dvinario polių androgininiame atspindyje dominuoja virš kito, tai androginas vadinamas *daliniu androginu*. Jeigu androginas perima tik dalį dvinario narių aspektų, tai jis vadinamas *daliniu santykinu androginu*.

Trinaris betarpiškai atsiranda iš dvinario; judėjimas, sukūręs *du*, sukuria *tris*; *trys* yra skaičių sistemos supratimo pagrindas, nes tai pirmoji skaičių sintezė, nes geometrijoje tai trikampis, pirmoji uždara ir išbaigta figūra, projektuojanti iš savęs begalinę virtinę trikampių, ar jie būtų skirtingi, ar panašūs.

Kaip lytinis susijungimas turi tris elementus (vyrišką, moterišką ir susijungimo rezultatą), lygiai taip negalėjo egzistuoti kitoks visų daiktų susijungimas į vienį, negalėjo būti kito palaiminimo šaltinio, kaip tik iš skaičiaus *trys*.

Zohar

Integralas, dvinaris ir bendras androginas sudaro vientisą sistemą, realizuojančią noumeną prote. Pilnas androginas yra analogiškas ir poliškas integralui; suimdamas visas dvinario narių savybes į tobulą harmoniją, androginas analogiškas integralui – esmei, kuriai būdingos visos šios savybės kaip jos atributai; ir tuo pačiu androginas yra poliškas integralui, kaip vidinių atspindžių, manifestacijų visuma, nes poliška pati substancija. Integralas, kaip substancija, nedaugingas, tuo tarpu androgino prigimtis yra dauginė, t. y. skilimo produktas; tai ir yra jų analogijos ir poliškumo esmė. Dvinaris ir pilnas androginas realizuoja integralą prote. Tikroji Triada – savivokos esmė ir dvilypumas noumeno dvasioje nepasiekiami žmogaus protui. Ji realizuoja jį Aukščiausiam Trinaryje, kaip aukščiausią metafizinę tiesą, bet sąmoningas šios tiesos pažinimas įmanomas tik kontempliacija ir meditacija. Aktyvus protas prasideda nuo antrinio trinario: dvinario ir bendro androgino; šios sistemos suliejimas į vieną visumą yra jo galutinis tikslas ir jo būties paskutinė riba. Visas pasaulis, žvelgiant iš tikrosios jo esmės, sukurtas pagal Triados dėsnį, bet tikroji absoliuti metafizika suvokiama tik šviesiai dvasios sąmonei; mūsų protas gyvena realizuojamų ir besirealizuojančių dvinarių pasaulyje, ir jo būtis baigiasi prie jam neįveikiamos dvinarių ribos. *Proto tikslas ir paskirtis visiškai gali būti apibrėžti vienu aukščiausiu uždaviniu: griežtai ir aiškiai išryškinti visą dvinarių visumą; suvokti išryškintus dalinių androgino procesus; pagal juos realizuoti bendrus androginus ir taip leisti pakilti sąmonei iki dvasinės šviesos esmės (kurios sritis yra anapus išryškintų trinarių) kontempliacijos ir meditacijos.*

Pusiausvyros sukūrimui reikia atskirti ir sujungti: atskirti poliuose ir sujungti centre.

Elifas Levis

Iš Dao gimė *vienas*, iš vieno gimė *du*, iš dviejų gimė *trys*; iš *trijų* visi pasauly gimė.

Laozi²³

²³ Laozi. Vaga. Vilnius. 1997. 42 sk, psl. 89.

Pilno androgino išryškinimas yra dvinario neutralizacija; ši realizacija yra laipsniškas sintezės kūrimas, evoliuciškai nuosekliai įtvirtinant vieną po kitos santykinės sintezės. Dvinaris dirbtinai gali būti suskaldytas į sudedamąsias dalis, t. y. galinčias realiai egzistuoti, kaip labiau diferencijuotų idėjų reiškėjas, ir netgi sąlyginių idėjų, galinčių egzistuoti tik santykinėje metafizinėje erdvėje per atitinkamų mąstymo modusų teigimą. Pavienius dvinarius yra lengviau neutralizuoti. Tada prasideda atgalinės sintezės į pradinį dvinarį periodas, apibendrinant atskirus santykinis dvinarius į jų bendrą sintezę – pilną androgina. Visų pažinimo procese dalyvaujančių dvinarių sandaros sudėtingumas apsunkina jų neutralizaciją, nes *nėra pasaulyje tokių dviejų tarpusavyje susijusių fenomenų, tarp kurių polinė priešybė egzistuoja tik viename pjūvyje*. Visur ir visada žmogus įsitikina, kad sutraukti visus šiuos tarpusavio santykius į vieną kokį nors dvinarį neįmanoma, nes skirtumai, polinės priešybės, vienu metu egzistuoja kelių pjūvių plokštumose, kurie tarp savęs negali būti nei suderinti, nei sujungti į naujas plokštumas.

Apie dvinario narių kilmę

Dvinarių sistema egzistuoja tik dėl savo narių poliškumo, t. y. dėl priešybių lygybės. Tezė ir antitezė palaiko viena kitą; vienos teigimas yra kitos neigimas. Jų visuma teigia būties sintezę; ji yra būties forma prote; jų apjungimas vienu metu yra: viena kitos sunaikinimas prote ir sintezės išryškinimas. *Sunaikinimas prote, t. y. pavertimas nuliu, nereiškia būties egzistavimo nutrūkimo, o tik teigia protinio pažinimo galimybės nutrūkimą*. Būtent dėl to per amžius nulis yra Dievybės, kaip Aukščiausios Protinės Būties, simbolis ir emblema. Sistemoje: integralas, dvinaris ir androginas, nulis užima vidurinę padėtį ir tuo pačiu yra pateikiamas ir kaip dvinaris, kuris yra suskaldytas nulio aspektu, ir kaip integralo ir androgino dilema, kurioje pirmasis yra esmė, o antrasis – jos išorinis pasireiškimas. Nepaisant pilno dvinario narių poliškumo, egzistuoja svarbi galimybė nustatyti jų skirtybę, kurios reikšmės svarba neįkainojama.

Tezė yra teiginio teigimas ir neiginio neigimas; antitezė yra teiginio neigimas ir neiginio teigimas.

Teiginio teigimas yra aktyvi realybės savivokos forma; realybė negali savęs neteigti – ar ji būtų pasireiškusi, ar ne – tai yra jos įgimta substancionali savybė.

Neiginio neigimas yra išorinė, manifestuota teiginio teigimo forma; ji turi aiškia fenomenalią prigimtį ir dvinarę sandarą, nes ji teigia neiginio neigimą, esantį ne tik jo išorėje, bet ir pačioje jo esmėje.

Teiginio neigimas yra pasyvi realybės išorinės savivokos forma; realybė savyje pačioje negali savęs neigti, nes kitaip ji nebūtų realybe, substancialia būtimi.

Teiginio neigimas yra išorinė manifestuota savivokos forma. Dėl šio tikslo ji virsta neigimo teigimu.

Tezė yra išorinė realybės forma; ji įeina į jos sudėtį ir išspinduliuojam atgal iš jos, kaip dinaminė savivoka, todėl tezė yra realybės nešėja.

Antitezė tėra tik tezės dvinaris atitikmuo. Antitezė yra būtina tezės realizacijai, kaip jos priešybė, ji yra tezės pasireiškimo fonas.

Tezė yra realybė, ji sudaro pačią konkrečios būties modifikacijos prigimtį; Antitezė yra nereali, ji tik apibrėžia šią būtį, kaip tamsa gaubia šviesą²⁴.

Saulės įtaka mūsų atmosferoje nuolat kinta: tai šiltų kraštų vėjai mus šildo, tai, atvirksčiai, gairūs vėjai atneša vėsą; žmogus pats gali sustiprinti arba susilpninti šio šviesulio poveikį, sutelkdamas arba išskaidydamas jo spindulių pluoštus. Tuo tarpu saulės veikla visada vienoda: ji spinduliuoja aplink save vieną ir tą pačią šviesą, jos aktyvi jėga nuolat veikia vienodai stipriai visomis kryptimis, tačiau mūsų fizinėje sferoje mes stebime tokius prieštarigus rezultatus.

Sen Martenas²⁵

Tezė iš esmės yra nepriklausoma; jos vystymasis ir jos išraiškos prote sintezės tobulumo laipsnis priklauso nuo jos pačios. Antitezė tėra tik tezės šešėlis; ji negali turėti savo savarankiškos raidos, ji net negali būti savarankiškai išreikšta ir yra teigiama tik kaip tezės neiginys.

Apie dvinarių neutralizaciją

Dvinarių neutralizacija yra esmės, kaip Prototipo vienovės, atstatymas ir teigimas. Apžvelkime šį procesą iš dviejų pusių: dvasios sferoje ir jo išorinės formos sferoje (kaip jis atsispindi ir realizuojasi prote).

Integralas ir dvinaris sudaro Aukščiausią Trinarį: pirmasis yra substanciali būtis, antrasis yra vientisa esmės *implicite* savivoka, apimanti visą galimų androginų visumą. Dvinario neutralizacija yra Aukščiausio Trinario atstatymas į Triados būseną. Aktyvus dvinario narys, kaip esmės prototipas, yra visos jos atskirų atributų masės visuma.

²⁴ Šias idėjas po Nikolajaus Kuazanskio ir Džordano Bruno plačiai nagrinėjo savo gausiuose kūriniuose Jokūbas Biomė.

²⁵ *Tableau Naturel*, psl. 21.

Galutinai išryškinus trinarį šie atributai atsiduria visiškai diferencijuotoje būsenoje. Kitaip sakant, šis aktyvus narys yra realizuotų savybių, kokybių ir jų tarpusavio santykių, turinčių nepriklausomą nuo jų sąmonės būtį, kompleksas. Vadinasi, pasyvus dvinario narys yra polinių savybių, kokybių ir jų tarpusavio santykių kompleksas. Dvinario neutralizacija yra laipsniškas aktyvaus nario diferencijuotų aspektų sintezavimas. Kuo aukštesnė ši sintezė, tuo labiau aktyvus narys priartėja prie esmės, tuo labiau jis tampa realus, ir, atvirkščiai, pasyvus narys praranda savo spalvingumą, savarankiškos būties iliuziją. Aktyvaus nario aspektų sintezė realizuojama griežtai išlaikant harmoniją nuosekliu kiekvieno iš jų teigimu integrale, kaip jo paties savybės. Dvinario narių dviejų polinių dalinių aspektų dilemoje minusinis polius neigia būties savarankiškumą, nes jis atstovauja tik priešingą plusinio poliaus dydį. Atitinkamai pasikeitus sąmonės plokštumai minusinio nario kokybės išryškėja kaip plusinio poliaus neišsivystęs analogas; todėl atskiras dvinaris tampa neutralizuotas, o pasyvus viso dvinario narys tarsi priartėja prie aktyvaus ir taip visas dvinaris priartėja prie savo esmės. Vadinasi, **dvinaris gali būti neutralizuotas dviem sąmonės aspektais: teigiant plusinį narį kaip sintezę, integralo prototipą ir neigiant minusinį narį kaip plusinio iškreiptą atspindį.**

Kiekvienas žmogus, kas jis bebūtų, gali tiesiogiai bendrauti su Dievu. Sąmonė yra Dievo balsas žmogui; Dievas visur egzistuoja kiekvienam vienodai. Vadinasi, nuodėmė yra valia priešingai tai, kurią Dievas mums asmeniškai atveria.

Jakobas²⁶

Proto pasaulyje trinaris yra dviejų dvinario narių ir bendro androgino sistema. Dvinario neutralizacija prote yra šio androgino išryškinimas; už šios ribos prasideda dvasios sąmonės sritis.

Kai du fenomenai pasireiškia metafizinės erdvės koordinatėse pastoviu atstumu nuo atitinkamo konkretaus taško, jie gali turėti tik nustatytą *laisvės formų* kiekį. Pavyzdžiui, geometrinėje trimatėje erdvėje – dvi; akivaizdu, kad pats laisvės laipsnis apsprendžia atitinkamą paviršių. Jeigu mes paimsime šių fenomenų skirtumą, tai pamatysime, kad jo laisvės laipsnis didesnis už kiekvieno atskiuro fenomenų, t. y. vienas koordinatinis suvaržymas mažėja. Mūsų pavyzdyje toks skirtumas turės tris laisvės laipsnius, ir tokia laisvė trimatėje erdvėje jau yra absoliuti. Du lygūs ir priešingi pradai nustato tarp savęs tam tikrą atstumą, t. y. nuotolį, erdviškumą. Kiekvienas iš dvinario

²⁶ *Esquisse hermetique du Tout Universel d'après la theosophie chretienne*. Paryžius. 1902, psl. 113.

narių, kad ir koks šis dvinaris būtų, yra žemesnio lygio dvinarių kompleksas, esantis aukštesnių nariu, ir tarpusavio santykių bei derinių harmoningumu susijęs su dvinarių iš to paties kosmoso pjūvio nariais. *Kai iš atskirų dvinario narių analizės mes pereiname prie jų skirtumų analizės, tuo pačiu pereiname prie aukštesnio lygio reiškinių analizės.* Į kiekvieno iš dvinario narių ryšių sudėtį įeina daug tapačių ryšių, ir imdami jų skirtumą, mes tuo pačiu sunaikiname koordinatinę priklausomybę nuo jų, t. y. gauname aukščiausią laisvės laipsnį. Visatos evoliucionuojančių planų skirtumą pirmiausia mes vertiname kaip laisvės padaugėjimą, jos laipsnių augimą. *Kaip fizinio pasaulio žemiausiame plane viskas absoliučiai apibrėžta ir amžiams susieta, taip Dieviškas Pasaulis yra tikrosios beribės laisvės Pasaulis.* Gavę naują laisvės laipsnį, mes tuo pačiu išsilaisviname iš būtinybės nagrinėti ryšius ir tarpusavio santykius su daugybe išorinių fenomenų. Su šiuo uždavinio supaprastinimu mes gauname galimybę tiek teisingai klasifikuoti apskritai visą evoliucionuojančių poliškumų sistemos augimą, tiek ir teisingai klasifikuoti mūsų konkrečiu momentu nagrinėjamą fenomeną.

Kokio nors dvinario neutralizacijai reikia pirmiausia aiškiai ir apibrėžtai išryškinti jo narių polines priešybes, t. y. du mūsų nagrinėjamus fenomenus paversti dvinario poliniais nariais; tam turime atitinkamai suorientuoti sąmonės plokštumą. Du dydžiai, lygūs ir priešingo ženklo, duoda atitinkamą vidurinį tašką, apskritai santykinį, bet absoliutų duoto dvinario atžvilgiu. Šį tašką, išreiškiamą nuliu, nusako diferencialinis priartėjimas pagal ribų analizės metodą²⁷ ir charakterizuoja ženklo nebuvimas. Šio taško radimas yra neutralizacijos proceso paruošiamasis darbas; būtent tikslus nulio išreiškimas parodo, kad dvinario nariai yra lygūs ir priešingo ženklo. Antrasis paruošiamojo darbo etapas – griežtai ir tiksliai suformuluoti, kas konkrečiai sudaro priešybę. Kai tik ši priešybė bus griežtai išreikšta, mes tuo pačiu jau aiškiai apibrėšime savo sąmonėje trajektoriją, kurioje vyksta šios priešybės augimas. Mes pradėdame aiškiai suvokti giją, kuria nuosekliai, vienas po kito, fenomenai rikiuojasi į seką, kurios pirmas reiškinys sutampa su dvinario nariu, antras yra silpnesnė jo pagrindinių savybių kopija, t. y. smulkausios diferencialinės detalės, sudarančios dvinario spalvingumą, jau blankesnės ir mažiau išreikštos; trečias ir tolesni reiškiniai iki pat nulio paklūsta šiam dėsniai ir nuosekliai blanksta iki visiško dvinario nario savybių praradimo. Perėję prie antros dvinario pusės, matome, kad fenomenų seka išsidėsto analogiškai, bet atvirkščia tvarka; reiškiniai įgauna vis naujas ir naujas kito dvinario nario savybes, nuolat supanašėja su juo per visas smulkausias diferencialines detales. Kai tokia seka aiškiai susiformuoja mūsų sąmonėje, mes gauname galimybę perkelti šioje gijoje santykinį nulį

²⁷ T. y. pagal visuotinai priimtą diferencialinio skaičiavimo metodą.

ne tik iki sutapimo su koku nors dvinario nariu, bet ir išvesti jį už šios sekos ribų. Tai ir yra mūsų pažinimo plokštumos perorientavimo proceso esmė. Mes paverčiame pasirinktą dvinarį dviejų vienaarūšių, vienodo ženklų, bet skirtingų dydžių fenomenų skirtumu. Po to mes periname nuo dvinario tyrimo prie šio skirtumo nagrinėjimo ir tuo iš karto išsilaisviname iš daugelio koordinatinių priklausomybių, gauname naują laisvės laipsnį, gauname naują jau aukštesnio plano dydį, ir taip *pereiname nuo reiškinių būsenų nagrinėjimo prie pačios reiškinių esmės nagrinėjimo*. Imdami dvinario narius kaip vienaarūšius, vienodo ženklų, bet skirtingo dydžio mes traktuojame juos kaip to paties noumeno skirtingas būsenas.

Vadinasi, kai kalbama, kad Dievas vieną myli, o kito neapkenčia, tai prasmė ta, kad Jis myli mažiau, ir todėl, negalėdamas pasirinkti visų, tą antrą atmeta. Juk kaip kažkada mažesnis gėris sukūrė pagrindą vadinti tai blogiu, taip susitikus dviem meilėms, galima sakyti, kad mažesnioji meilė davė logišką pagrindą neapykantai, nors tokia išraiška ir mažiau dera.

Leibnias²⁸

Aktyvus dvinario narys yra realybės nešėjas, todėl pernešant sąmonės nulį už jo ribų, mes išryškiname savo prote realybę, t. y. tiesą. Ir atvirkščiai, išnešant nulį už pasyvaus nario ribų, mes tuo pačiu realizuojam savo prote šešėlį – kaip realybę, t.y. *melą*. Pastarasis momentas ir yra tikroji melo kilmė, t. y. ne sąlyginio mąstymo, ne pilno, ir todėl ne tikro, bet melagingo, t. y. aiškiai klaidingo iš savo prigimties. Šiems teiginiams artimas erezijos apibrėžimas. **Erezija yra sąmoningas arba klaidingas vieno dvinario nario teigimas, ignoruojant kitą. Eretinis mokymas yra nepilnas, vienpusis mokymas, todėl konservatyviai sustingęs ir nesugebantis duoti atsakymų į antinominius dvasios klausimus. Tikrasis mokymas visada antinominis ir būtent tai yra jo pagrindinis ypatumas, svarbus požymis ir aukščiausia vertybė.** Apibendrinami galime pasakyti, kad atskiro dvinario pažinimas ir neutralizacija vyksta šiais etapais:

I. Žmogus pirmiausia turi suprasti, kad kiekvienas jo suvokiamas fenomenas yra atitinkamo dvinario narių tarpusavio sąveikos rezultatas ir jų tuo pačiu metu daromos įtakos pasekmė, t. y. kad jis yra jų androginas. Tuo momentu žmogus ne tik nesuvokia šių tarpusavio santykių esmės, bet netgi neturi galimybės išsiaiškinti jų raidos išorinės technikos. Todėl pirmiausia žmogus turi išryškinti savo sąmonėje dvinarį, kurio egzistavimu *a priori* jis neabejoja, bet kurio konkrečiai dar nepažino. Tam jis pradeda

²⁸ *Confessio philosophi.*

naudotis priartėjimo metodu, t. y. pasirinkdamas charakteringiausias reiškinių savybes, jis pradeda jas plėtoti iki maksimumo vienu metu priešingomis kryptimis. Tada žmogus gauna seką naujų reiškinių, kurie kartu su pradiniais yra toje pačioje fenomenų dinaminio ciklo kreivėje. Ši kreivė asimptotiškai artėja prie kraštutinumų, kurių visuma ir sudaro dvinario narius, maksimalios padėties. Apsistodamas kurioje nors šios savo konstrukcijos vietoje, žmogus nustato trijų faktorių sistemą: vienas iš jų – tai betarpiškai patirtimi užfiksuotas fenomenas, kiti du – tai atitinkami tos pačios fenomenų trajektorijos pjūviai.

II. Padaręs šias išvadas, žmogus tuo pačiu įsitikina, kad potencialiai stebimuose faktoriuose egzistavusių polių plėtojimo metodu gauti nauji fenomenų kreivės pjūviai yra aukštesnio laipsnio fenomenai, nes į tuos pačius pjūvius galima išeiti ir per kitus betarpiškai stebimus gamtos faktorius. Kitaip sakant, jo analizuojamas pradinis faktorius tėra tik dalinis atvejis tarpusavio sąveikos atitinkamų polinių sistemų, kurios savo tikroju pavidalu ir yra dvinario, absoliutaus žmogaus sąmonei šiame kosmoso pjūvyje, nariai.

III. Įtvirtinęs dabar aukščiausią jam įmanomą pasiekti priartėjimą, žmogus taip išryškina savo sąmonėje dvinarį, kurio dalinis androgenas yra jo per patirtį gautas objektas.

IV. Po to žmogus pereina prie to dvinario neutralizacijos, t. y. prie tiek to noumeno, kurio išorinis įkūnijimas yra dvinarį sudarantys fenomenai, tiek ir visos fenomenų ciklo dinaminės grandinės žemuosiuose planuose pažinimo. Pirmiausia jis laipsniškai įsitikina, kad jo gauti bendro dvinario pjūviai yra lygūs dydžiai, bet turi skirtingus ženklus, t. y. jis išsprendžia nulio problemą. Šis aukščiausios plokštumos nulis projektuojasi į žemiausiąją kaip ta androgino būseną, kurioje abiejų dvinario narių savybės susimaišiusios lygiomis dalimis.

V. Toliau žmogus pradeda nuosekliai suvokti, kad visi dvinario pjūviai tėra tik atskiros to paties noumeno būsenos.

VI. Tada jis imasi tyrinėti skirtumus tarp šių būsenų ir taip laipsniškai pradeda pažinti dvinario integralą, bet tik daugiau ar mažiau jį suvokęs.

VII. Jis vėl pereina prie jo skaidymo į du dvinario narius proceso tyrimo ir androgino iš jų kūrimo.

VIII. Ir tik užbaigęs visą šį tyrimų ciklą, žmogus pradeda suvokti ne tik procesą, bet ir esmę tiek androgenų diferenciacijos, tiek ir jų sintezės į integralą. Neturėdamas galimybės viską pažinti tiesiogiai, žmogus viską gali pažinti priartėdamas. Taip ir mūsų atveju, pasitelkęs gautas žinias, jis pradeda suvokti viską su visiškai kitu sąmonės

aiškiu ir gyliu nei anksčiau. Pradėjęs kitą mąstymo procesą, jis sulig kiekvienu nauju išbaigtu ciklu vis giliau ir giliau skverbsis į problemos esmę ir pažins vis naujas ir naujas tiesas, iki tol buvusias nesuvokiamas.

4. APIE JUDĖJIMO KILMĘ. APIE PAPRASČIAUSIO ABSOLIUTAUS JUDĖJIMO TRAJEKTORIJĄ IR ELEMENTUS

Nuo vaikystės pripratęs pasaulio reiškinius suvokti amžinose formose, žmogus tuo pačiu praranda galimybę kritiškai pažvelgti į tuos postulatus, kuriais pagrįsti formų suvokimo pagrindai. Daugelį dalykų žmogus nuo mažens pripranta laikyti visiems laikams ir absoliučiai įrodytais, nors iš tikrųjų jie dažnai tėra sąlyginai ir neturi jokio neabejotino ir realaus pagrindo. Nėra nieko klaidingesnio pasaulyje, kaip taip vadinama „akivaizdi tiesa“. Būtent dėl šios akivaizdžios regimybės žmogus nesivargina pažvelgti į ją giliau ir išanalizuoti. Dauguma didžiųjų atradimų technikos²⁹ srityje taip priešiška buvo sutinkami todėl, kad jie prieštaravo to meto „akivaizdžioms tiesoms“. Štai kodėl taip sunku kalbėti apie pagrindinius suvokimo elementus, štai kodėl reikia tokios didžiulės valios, kad žmogus nuolat stebėtų savo sąmonę loginių apmąstymų metu, kai jis užsiima savo sąmonės pradmenų analize. Mes galime betarpiškai stebėti pasaulyje reiškinius ir atskirų faktorių judėjimą tik kaip rezultatyvaus visos suinteresuotų priežasčių masės judėjimo pasekmę. Pasaulio reiškiniai nepaprastai sudėtingi savo regima išorine forma, nors iš tikrųjų jie pasireiškia pagal visiškai paprastus ir bendrus dėsnius. Naudodamiesi bendru pažinimo metodu, mes ir šiuo atveju turime laikytis griežtos klasifikacijos, tvirtai atmindami, kad toks kelias vienintelis mums prieinamas. Aiškiai įžvelgti prote santykius tarp tikrosios reiškinio priežasties ir jo stebimos išorinės formos galima tik griežtai atskyrus veikiančias priežastis nuo jų fenomenalių rezultatų. *Kiekvienas betarpiškai stebimas pasaulio reiškinys yra rezultatyvus dalinių, jį sudarančių elementų, sekos kompleksas. Kiekvienas elementas yra atitinkamo bendro principo, esančio reiškinio tikroju pradiniu pagrindu, atributas ir betarpiška dalinė pasekmė.* Grįžtant prie problemos apie judėjimo kilmę, galime *a priori* pasakyti, kad mūsų pažinimas turi liesti tris jo rūšis: judėjimo pradinį šaltinį, judėjimo elementus *a priori*, paprasčiausią judėjimo rūšį, kurią galima stebėti betarpiškai.

²⁹ Puiki iliustracija šiems teiginiams gali būti istorinis faktas. Po to, kai Otas išrado garo mašiną daugeliui išradėjų kilo mintys apie galimą garo jėgos panaudojimą bėginiam transportui. Tačiau iki garvežio išradimo praėjo daug dešimtmečių, nes visi laikė trintį tarp bėgių ir ratų apsaugos nepakankama riedėjimui bėgiais, ir visas pastangas nukreipė dantytų ratų ir dantytų bėgių išradinėjimui. Kai Stefenonas suprato visų šių priemonių absurdiškumą, jį pradėjo laikyti bepročiu, kalbėjo, kad jo „Raketa“ tik bergždžiai suks ratus, stovėdama vietoje, ir stebėjosi jo nenoru suprasti tokią akivaizdžią tiesą.

Pulsacija toliau vadinsime kiekvieno judėjimo pirminį šaltinį. Ji yra substancija, pažini per savo atributus.

Judėjimo elementu toliau vadinsime pulsacijos elementą; abstrakčių ir negalimų atkurti atskirai elementų visuma sukuria tikrovėje stebimus judėjimus.

Paprasčiausia judėjimo forma arba *trajektorija* toliau vadinsime tokią, kuri gaunama veikiant nepriklausomam noumeniui, pašalinus visus kitus įtakojančius pasaulio reiškinius.

Pirmasis iš pagrindinių visuotinio pasireiškimo dėsnų yra visuotinis *kaitos* dėsnis. Niekas visatoje nesivysto nenutrūkstančia tiesia linija. Kiekvienas daiktas juda iki atitinkamo taško, po to grįžta atgal; naujas judesys pirmyn pasieks tolesnį tašką už prieš tai buvusį ir t. t. (vingiuota kreivė, *helicoidale*).

Bramanas Čaterdžis³⁰

Žmogus suvokia pasaulį kaip judėjimą, nes jo protas sugeba suprasti tik būsenų ar reiškinių skirtumus. Pasaulis nuaustas iš skirtingų vienos kosminės energijos modifikacijų. Savo potencialioje būsenoje ji sukuria materijos iliuziją, o kinetinėje – realizuoja pasaulio gyvybę. Kildama į vis aukštesnę sintezę ji pasiekia kulminaciją, išeidama į grynos dvasios energetinę prigimtį. Mokymas apie energiją ir judėjimą, kaip suvokiamo pasaulio pirminių pagrindų analizė, savo aukščiausiu aspektu yra mokymas apie dvasios savirealizacijos techniką. Judėjimo sąvoka yra noumenalus principas, todėl išsamiausiai jis gali būti pažintas priskiriant jį prie aukščiausių metafizinių faktorių. Mes tyrinėsime judėjimą metafizinėje erdvėje, pasilikdami laisvę pernešti gautas žinias pagal analogijos dėsnį į fizinio judėjimo pasaulį.

Tolyginis judėjimas visiškai klaidingai laikomas pagrindiniu. Šiuo atveju labiausiai pasireiškia „akivaizdžios tiesos“ absurdiškumas. Tolyginis judėjimas negali būti pagrindiniu judėjimo elementu, nes jis savo realizacijai reikalauja papildomų faktorių. Pirma, tam reikalinga veikianti jėga, o ją gali suteikti tik atitinkama išorinė masė, kuriai taip pat suteiktas judesys; antra, jo išlaikymui reikalinga inercija, t. y. judančio kūno masė. Vadinasi, masė ankstesnė už tolyginio judėjimo būseną, t. y. toks judėjimas galimas tik jau egzistuojančių masių pasaulyje, kitaip sakant, šis judėjimas iš esmės yra fenomenalios prigimties ir negali egzistuoti noumenaliame pasaulyje. Masė yra pagrindinė materijos savybė, nusakanti jos buvimą. Materijos elementas, atomas, pagal mokslo duomenis, yra dalelių sukūrys, kurios pačios yra energija. Peršasi išvada, kad

³⁰ Bramanas Čaterdžis. *Šventoji religinė Indijos filosofija*. 1911, psl. 29.

ne masė kuria energiją, o ji pati yra energijos padarinys. Todėl apibendrinami sakome, kad paprasčiausia judėjimo forma, t. y. sukuriama betarpiškai noumenalaus energetinio šaltinio, išlaikant veiksmų savarankiškumą, turėtų būti kitokia.

Mūsų pažinimui įmanomi du atvejai paprasčiausio savarankiško judėjimo, atitinkančio tikrąją potencialią energijos modifikaciją (žr. XI Arkaną): atomas ir kosminis ūkas. Tiek vienu, tiek ir kitu atveju energijos šaltinis, nepažinus savo priežastyje, pasireiškia uždaru sūkuriniu judesiu. Todėl grynai empiriškai galime padaryti išvadą, kad paprasčiausia judėjimo forma yra *sūkurys*.

Sūkurinis judėjimas turi savyje laiko elementą, arba tęstinumą, t. y. matavimą laiko koordinatėse. Todėl sūkurinis judesys egzistuoja keturmatėje erdvėje ir žmogus jį gali suvokti tik iš jo projekcijos į suvokimo plokštumą, esančią metafizinėje erdvėje, statmeną laiko koordinatei³¹. Taip projektuojant, sūkurio judėjimo trajektorija įgauna kitą formą, ji iškreivėja. **Pati bendriausia judėjimo forma trimatėje erdvėje yra spiralė, susivijusi ant elipsinio kūgio, kuri, suprojektuota į horizontalią plokštumą, brėžia Archimedo spiralę³².**

Gamtoje iš tikrųjų egzistuoja tik sūkurinis judėjimas, bet todėl, kad mes erdvę suvokiame tik kaip projekciją koordinačių ašyse, tai mes kiekvienoje iš jų gauname ne judėjimo sudedamąją pagal metafizinį dalijimą – jo elementą, bet visumos projekciją iškreivėjusia forma. Iš to tampa aiški priežastis, kodėl tikrojo judėjimo priežasčių neįmanoma nustatyti taikant sąlyginius mechanikos dėsnius, pritaikytus trimatei erdvei. Tačiau žinant trajektorijos judėjimo tikrąją formą, mes galime išskaidyti ją į sudedamąsias dalis, į jos elementus: 1. slenkamasis (transliacinis), tiesinis judėjimas; 2. sukamasis judėjimas; 3. plečiamasis judėjimas; 4. sutraukiamasis judėjimas. Šie visi keturi elementai neatsiejamai tarpusavyje susiję ir vienas kitą sąlygoja; pirmąjį iš jų betarpiškai sukuria noumenalūs dvasios veiksmi, o kiti trys yra jo pasekmė ir atsiranda iš aplinkos. Šių trijų elementų visuma išryškina fluido – bet kokio fenomenalaus judėjimo prototipo, prigimtį.

Mūsų knygoje *Au Seuil du Mystere* mes nušvietėme, pasak išminties mokytojų nenutrūkstančios tradicijos, trejopą universalaus fluido prigimtį, nagrinėjamo arba jo plečiamojo judėjimo aspektu – *Aod*, arba jo sutraukiamojo judėjimo aspektu – *Aob*, arba jo kylančio ir žemėjančio dvigubo judėjimo integraliniame rate – *Aor*.

³¹ Be M. Aksionovo ir Hermano Minkovskio šiuo klausimu pateiktos teorijos dar galima nurodyti Hintono, P. Uspenskio, Džemso, Bergsono darbus.

³² Taškas, sukdamasis apie centrą taip, kad atstumas nuo jo didėtų proporcingai posūkio kampui, brėžia Archimedo spiralę. (Vert. past.)

Tiesinis judėjimas egzistuoja tik dvasios srityje, kaip jos substancialumo pasekmė.

5. APIE III ARKANO HIEROGLIFĄ

Kairėje rankoje III Arkano hieroglifo moteris laiko Veneros skeptrą – didįjį gyvybės simbolį. Jo viršuje esantis rutulys simbolizuoja Dievišką Būtybę, kuri savyje laiko visą visatą, visus pasireiškimus, spalvas, harmonijas: jis yra išbaigtumo, tobulumo ir pilnatvės atvaizdas. Kaip rutulio forma neturi nei pradžios, nei pabaigos, nes bet kurioje vietoje jis gali būti įvardintas tiek vienu, tiek kitu, taip ir suvokimas apie Dievišką Būtybę išeliminuoja vaizdinius apie bet kokias ribas, bet kokius apribojimus. Ji yra viskas ir niekas, Ji yra kiekvienos gyvybės, kiekvieno judėjimo Šaltinis, bet apimdama viską pasaulyje ir būdama tobula, ji nejudri. Žmogaus dvasia – tai Dievybės spindulys, persmelkiantis visus pasaulius ir viską pripildantis, nes jis pats yra bet kokios jėgos šaltinis, toks yra Moters laikomo skeptro simbolizmas. Ant rutulio pritvirtintas diskas yra Visuotinio Pasyvaus Prado simbolis. Jis pats neturi savo šviesos, bet jis gali švytėti visomis spalvomis, atspindėdamas visas Visuotinio Aktyvumo spalvas, formas, harmonijas. Kaip diskas maino savo spalvas, taip ir Pasyvus Pradas neturi sugebėjimo sulaukyti atspindimą šviesą, ir kai tik aktyvumas pakinta, iš karto kinta ir Pasyvaus Prado atspindima šviesa. Diskas ir skeptras meta savo projekcijas į kryžių – gyvybės simbolį. Prieš penkiasdešimt tūkstančių metų Didieji Grįžulo ratai buvo taisyklingo kryžiaus formos, ir šį visatos erdvėje nubrėžtą simbolį žmonės pradėjo naudoti kaip pagrindinį visų pasaulio religijų elementą. Moteris laiko skeptrą kairėje rankoje taip, kad jos plaštaka sudaro ertmę, simbolizuojančią *kteis*, nes fiziniame pasaulyje Aktyvaus ir Pasyvaus Pradų simboliais yra sukryžiuoti *falas* ir *kteis*.

Dieviškos Būtybės spindulys, kurį simbolizuoja skeptro kotas, nesibaigia susitikimo su pasyviu pasipriešinimu vietoje; tai rodo, kad *žmogaus dvasios energija tolygiai sulaiikoma visuose pasireiškusio pasaulio planuose*, t. y. per visą jo erdvę. Taip žmogaus dvasia gauna galimybę ne tik prasiskverbti iki paties žemiausio būties plano – fizinio pasaulio, ne tik vienu metu gyventi, mąstyti ir suvokti visuose planuose ir visuose pasauliuose, bet ir tuo pačiu gauna galimybę siekti, dirbti ir pažinti per visą savo kelią, t. y. vienu metu evoliucionuoti visuose kosmoso planuose, suvokti ir kurti visas vibracijas per visą visatos įvairovę.

Už moters matyti du sparnai, tolstantys ir mažėjantys, kol virsta dviem švytinčiais eteriniais spinduliais. Šis simbolis rodo, kad gyvybė pasaulyje yra Dieviškoje Būtybėje atsiradusių dviejų Didžiųjų Visuotinių Pradų – Aktyvaus ir Pasyvaus – pasekmė. Tai ir yra Pirmasis Dieviškas Trinaris. Gyvybė – tai judėjimas; gyva tik tai, kas kinta, sustojimas yra mirtis, bet kiekvienas judėjimas gali siekti maksimumo arba minimumo. Štai kodėl Moters poza, dešinėje rankoje laiko skydą, o kairėje skeptrą, rodo, kad gyvybė yra antro Dieviško Dvinario, dviejų didžiųjų visuotinių Pradų – Involiucijos ir Evoliucijos – atsiradimas: visuotinė gyvybė yra atskirų kosmoso dalių sinchroniško veržimosi, vienu į evoliuciją, kitų į involiuciją, pasekmė. Pasaulis ir Dieviška Būtybė kartu sudaro Didžiąją Visumą, uždara kosminį ratą.

Kubo formos akmuo, stovintis ant sferos ir atstojantis Moteriai krėslą, simbolizuoja tai, kad žmogaus evoliucija pagrįsta mentalinio pasaulio suvokimais. Jis pusiau skaidrus, vadinasi, šie suvokimai gali nušviesti pasaulį iki tam tikro laipsnio, po to žmogus turi pradėti naudotis vien dvasinio pasaulio suvokimais. Kubinė forma simbolizuoja, kad materijos pasaulis su jam būdingomis jėgomis pagrįstas keturių stichijų principais. Moteris kaire koja primynusi dylantį mėnulio pjautuvą; tai rodo, kad žmogus turi paversti pasyvų pradą savo pagalbininku; o kadangi jis įkūnija materijos pasaulį ir nejudrumo principą, jis turi viešpatauti virš jo. Žmogus turi pasiekti, kad laiko kaita ir išoriniai pasikeitimai jau nedarytų jam poveikio. Laikas turi nustoti egzistuoti, suvokiant, kad jis iš tikrųjų neegzistuoja. Savo dešinėje rankoje Moteris laiko parabolės formos skydą su jame pavaizduotu ereliu, kurio vienas sparnas vertikaliai nuleistas, kitas horizontalus, o ant jo kaklo kabo gyvybės raktas. Išdidus ir galingas, laisvas karališkas erelis, lengvai sklandantis aukštai virš žemės, yra žmogaus dvasios prototipas; ir tuo pačiu erelio simbolis atveria mums visatos fenomenų pasireiškimo nutrūkstamumo priežastį. Kiekvienas judėjimas vyksta zigzagu, bet dažniausiai mes suvokiame tik vieną šios linijos sudedamąją dalį, nes antroji yra mums nesuvokiamame aukštesniame matavime. Kitaip sakant, ši tiesa zigzagine judesio trajektorija projektuojasi į mūsų trimatę sąmonę kaip punktyrinė linija. Iš to daroma išvada vadinama *erelio dėsnis*: **kiekvienas dvinarius išaiškinantis integralas niekada ir jokiomis aplinkybėmis negali vienu metu aktyviai veikti arba pasyviai suvokti iš karto abiejuose poliuose; atvirkščiai, visada vienu metu atliekamoje dvinario narių veikloje vieno iš jų darbas polinis kito darbui, t. y. kai atitinkamas dvinario nario aspektas aktyvus, kitame dvinario naryje šis aspektas pasyvus ir atvirkščiai.**

Ant erelio kaklo kabo gyvybės raktas, o jo kryptis sutampa su sparnų padėties simbolizuojamų jėgų atstojamąja jėga. Ši emblema išreiškia būtent zigzago idėją. Kad ir koks prieštaringas kartais atrodytų žmogaus evoliucijos kelias, kad ir kaip skirtųsi žmogaus veikla atskirose jos grandyse, atskiruose viso kelio etapuose, jis eina į savo tikslą, amžinai prie jo artėdamas ir visada trumpiausiu keliu. Kad ir kaip skirtųsi jo būtybės atskirų aspektų emocijos, išgyvenimai, suvokimai ir norai, ar iš pirmo žvilgsnio prieštarautų jo nesuskaičiuojamų dvinarių polinių narių reikalavimai, siekiai, kad ir koks atrodytų sudėtingas, vingiuotas jo kelias, iš tikrųjų visi jo būtybės aspektai juda į vieną tikslą.